

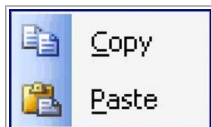
Kopier i talesproget

Af Magnus Glenvad Tind Hamann, Simon Bierring Lange, and Karen Kiil Brøcker 9. december 2011 • I kategorien Grammatik •

Hvad er en kopi?

Kopier er ikke gentagelser, selvom det måske kunne lyde sådan. Her er nogle eksempler på danske sætninger, der kan hjælpe til at forstå, hvad vi mener med kopi:

1. Bageren på Nørregade elsker kage
2. Bageren på Nørregade han spiser boller

Begge sætninger har *bageren på Nørregade* som grundled. Derudover indeholder begge sætninger et udsagnsled (*spiser og elsker*) og et genstandsled (*boller og kage*). Forskellen mellem de to sætninger er, at eksempel 2 har *han* efter grundledet; *han* ville vi også analysere som grundled, hvis vores dansklærer bad os om at lave en grammatisk analyse.

Han og bageren på Nørregade er samme person, så dansklæreren fra før ville måske sætte en rød streg under *han* med den forklaring, at ordet er overflødig. Det er dette ekstra stedord, vi kalder en kopi, fordi stedordet er en kopi af det led, der kommer som det første i sætningen.

Hvornår bruger vi kopier?

I samtaleanalyse beskæftiger vi os med det danske talesprog. Og vi arbejder ud fra en idé, der hedder, at intet vi siger er overflødig. Derfor har vi undersøgt, hvornår vi i talesproget bruger kopier. Vi har fundet ud af, at det ikke er tilfældigt, hvornår vi bruger dem. Vi har fundet ud af, at kopiers tilstedeværelse er bestemt af to ting:

1. om det første led i sætningen er tidligere nævnt i samtalen, eller
2. om det er givet af situationen

Hvis leddet er tidligere nævnt i samtalen eller givet af situationen, vil man ikke lave en kopi, ellers vil man. Så det almindelige i dansk talesprog er at lave en kopi. F.eks sidder familien og taler over middagsbordet. De taler om politik. Pludselig siger skoleeleven: "Men min dansklærer han siger altså noget andet". Skoleeleven producerer et grundled med kopi.

På denne måde viser skoleeleven, at han godt er klar over, at dansklæreren ikke normalt er et emne i familiens politiske diskussioner, og at han ikke har været nævnt tidligere. Skulle diskussionen fortsætte, vil det dog være muligt for skoleeleven at sige: "Min dansklærer siger at...". Et grundled uden kopi. Det kan han gøre, fordi dansklæreren nu allerede er nævnt i samtalen.

En anden ting, der kunne tales om over middagsbordet, kunne være et restaurantbesøg. Far fortæller måske, at flere af kollegaerne havde været ude og spise. En sætning kunne lyde: "Bageren fra Nørregade han var også inde på restauranten den dag". Fordi bageren ikke er givet af situationen, kan vi forvente, at første gang han optræder i samtalen, vil han optræde med kopi.

Men far kan til gengæld tillade sig at sige "Hahaha, tjeneren tabte suppen over chefen". Fordi tjeneren er givet af den omtalte situation (et restaurantbesøg), er det ikke nødvendigt for far at producere kopien.

Et eksempel fra en optagelse af en helt almindelig samtale lyder:

"altså- dem fra ålborg universitet der er gået på pension eller sån dem der over tres de- vi har lavet en forening."

Dem fra ålborg universitet... er hverken nævnt tidligere i samtalen eller givet af situationen, og det markerer taleren ved at bruge en kopi (som hun ændrer fra *de* til *vi*) efter grundledet.

Et andet eksempel lyder:

"ja mine hibiscus den har blomstret."

I dette eksempel starter taleren et nyt emne efter en pause i samtalen. Hun markerer med kopien *den*, at hendes hibiscus er et nyt emne, der ikke har været nævnt før i samtalen.

Konklusionen er, at vi i talesproget som udgangspunkt laver en kopi af grundledet, med mindre den person/ting, vi taler om, er tidligere nævnt i samtalen eller givet af situationen. Kopierne fungerer altså ikke bare som gentagelser men markerer, at det, der blev sagt inden kopien, er nyt eller uventet i samtalen.

*Magnus Glenvad Tind Hamann, Simon Bierring Lange og Karen Brøcker
DanTIN, Lingvistik, Aarhus Universitet*

Læs også:

1. [Sprograpport fra Dansk Vestindien](#) (Kopi af et gammelt gadeskilt på dansk i US Virgin Islands' hovedstad, Charlotte

Seneste sprognyheder

4/5	Sprogforskerne fandt en skat i skoven politiken.dk
27/4	Lille indsats styrker små børns sprog www.dr.dk
26/4	Lad os komme det danske 'jantekomma' til livs politiken.dk
23/4	Ud med sproget - Berlingske Mener www.b.dk
20/4	Unikt runefund i centrum af Odense videnskab.dk

4/1	John Holm, Pioneer in Linguistics, Dies at 72 www.nytimes.com
10/8	Young women, give up the vocal fry and reclaim your strong female voice www.theguardian.com
20/5	Bill Funding Native Language Programs Passes mtpr.org
17/5	Sounds Of The Pilbara II: Songs In Language finishes recording - WAM - West Australian Music wam.org.au
13/5	Seven US Senators Introduce Bill to Promote Preservation of American Indian Languages - Native News Online nativenewsonline.net

FLERE NYHEDER >>>

Verdens sprog på Sprogmuseet.dk på et større kort

Links til alle vores indlæg fra Sprogmuseet:

Grønkjær, Caroline. 2014. *Verdens første samalegrammatik?*

Hamann, Magnus GT, Simon B. Lange & Karen K. Brøcker. 2011. *Kopier i talesproget*.

Hamann, Magnus GT & Simon B. Lange. 2011. *Øh - den lille lyd vi alle kender*.

Jørgensen, Maria. 2011. *Hva'ffornoed? Om ordet "hvad" i dansk talesprog*.

Mikkelsen, Nicholas. 2011. *Ole kom for sent fordi...*

Steensig m.fl. 2011. *Talesprogets grammatik er anderledes end skriftsprogets*.

Mere i kategorien 'Grammatik'

Verdens første samtalegrammatik?

Ole kom for sent, fordi ...

Hva'ffornoed? Om ordet "hvad" i dansk talesprog

Øh – den lille lyd vi alle kender

Nye kommentarer

Arturo til Hebraisk: Et genoplivet sprog eller et nyt sprog?

Yunus til Two Turkish Loanwords in Swedish

Sonstige til Den Danske Ordbog på nettet

Mads Haupt til Er det forkert at splitte sammensatte ord?

Monica Scheuer til Jødiske efternavn

jane til Jødiske efternavn

InglêS til Sprogene i Mozambique

Birgit Eggert til Hvad er der blevet af Maren?

Grethe Movsing til Hvad er der blevet af Maren?

Henrik Klindt-Jensen til Ded borrijnholska måled

Artikler om

Amalie. Som det ses, er særskrivning af sammensatte ord ikke nogen ny opfindelse. (Foto: Wikimedia) Da jeg...

2. [Talesprogets grammatik er anderledes end skriftsprogets](#) De fleste beskrivelser af dansk er kraftigt dominerede af skriftsproget. Men en nok så fin sprogforneemmelse er ikke nok når man skal beskrive talesprogets grammatik. Der findes masser af talesprogsgrammatik...
3. [Hva'ffornoed? Om ordet "hvad" i dansk talesprog](#) I det danske skriftsprog kan ordet hvad kun skrives på én måde – h-v-a-d. Men der findes reelt fire forskellige udtaler af ordet – og der er faktisk overraskende faste...
4. [Ole kom for sent, fordi ...](#) 1. Ole kom for sent, fordi han ikke kunne finde sin taske. 2. Ole kom for sent, fordi han kunne ikke finde sin taske. Hvis du synes, der er noget...

Tagget med: [Dansk](#), [grammatik](#), [talesprog](#)

Skriv en kommentar

Navn (kræves)

E-mail (kræves)

Hjemmeside

Send mig en e-mail når der kommer flere kommentarer.

aktuelle sprog [Alfabeter](#) [Anmeldelser](#) [arabisk](#)

Biblen [bogstaver](#) [børn](#) [Danmark](#) **Dansk** [Dialekter](#)

engelsk [esperanto](#) [Formidling](#) [fransk](#) [identitet](#)

konsonanter [Medier](#) [modersmål](#) [Musik](#) [Navne](#) [norsk](#) **Ord**

ordbøger [ordforråd](#) [oversættelse](#) [Plansprog](#) [religion](#)

romanske sprog [russisk](#) [Sjov](#) [skriftsprog](#) [sprogdød](#) [Sproggeografi](#)

sprogkort **Sprogpolitik** [sprogteknologi](#)

svensk [truede sprog](#) [tv](#) [tyrkisk](#) [tysk](#) [Udtale](#)

[Underholdning](#) [video](#) [vokaler](#)

Arkiv	Resources
januar 2015	Ethnologue: Languages of the World
december 2014	Forvo – All the Words in the World. Pronounced.
november 2014	LL-Map: Language and Location
maj 2014	Minority Rights Group
marts 2014	Omniglot. Writing Systems and Languages of the World
februar 2014	UNESCO Atlas of the World's Languages in Danger
oktober 2013	World Atlas of Linguistic Structures (WALS)
august 2013	
marts 2013	
januar 2013	
december 2012	
november 2012	
oktober 2012	
september 2012	
juli 2012	
juni 2012	
maj 2012	
april 2012	
marts 2012	
februar 2012	
januar 2012	
december 2011	
november 2011	
oktober 2011	
september 2011	
august 2011	
juli 2011	
juni 2011	
maj 2011	
april 2011	
marts 2011	
februar 2011	
januar 2011	
december 2010	
november 2010	
oktober 2010	
september 2010	
juni 2010	
maj 2010	
april 2010	
marts 2010	
februar 2010	
januar 2010	
december 2009	
november 2009	
oktober 2009	
september 2009	
august 2009	
juli 2009	
juni 2009	

Resurser

Bogstavlyd

Dansk sprognavn

Den danske ordbog

Dialekt.dk

dk.kultur.sprog

Korpus.dk

Nye ord i dansk på nettet (NOID)

Ordbog over det danske sprog

Ordnet. Dansk sprog i ordbøger og korpus

Sproget.dk

Svenska Akademien

Θ (Schwa.dk)

maj 2009

april 2009

marts 2009